

ANEKS 1. Përmbledhje e progresit të bërë në zbatim të Planit Kombëtar për Integrimin Evropian 2021 - 2023 / Kapitulli 32 Kontrolli Financiar

• Kontrolli i Brendshëm Financiar Publik

Qeveria shqiptare e konsideron kuadrin strategjik për KBFP si **pjesërisht funksional**¹.

Korniza Strategjike për Kontrollin e Brendshëm Financiar Publik (KBFP) është vendosur. Masat e KBFP-së përfshihen në Strategjinë e Menaxhimit të Financave Publike (PFM) 2019-2022 dhe detajohen më tej në Dokumentin e Politikave për Zhvillimin e Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik 2021-2022, i cili u miratua në dhjetor 2020.

Për sa i përket llogaridhënies menaxheriale, raportimi fokusohet kryesisht në performancën financiare, por me një numër në rritje të institucioneve që raportojnë edhe për performancën kundrejt objektivave. Legjislacioni i kontrollit të brendshëm është kryesisht në përputhje me standardet ndërkombëtare.

Deklaratat e cilësisë nënshkruhen sistematikisht nga menaxhmenti i lartë, por në mungesë të një kuadri delegimi, kjo mbetet më shumë një ushtrim formal. Në dhjetor 2020, u miratua metodologjia për vlerësimin e cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, bazuar në performancën dhe në raportimin vjetor.

Legjislacioni për praktikën e auditimit të brendshëm është në përputhje me standardet ndërkombëtare. Funkcioni i auditimit të brendshëm në sektorin publik është krijuar dhe kontribuon në një efikasitet më të madh operacional, disiplinë buxhetore dhe fiskale dhe përputhshmëri ligjore dhe rregullative në njësitë e sektorit publik duke kërkuar që çdo njësi e tillë e sektorit publik t'i nënshtrohet operacioneve, të dhënave dhe sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit. auditime të brendshme të rregullta, sistematike dhe gjithëpërfshirëse.

Ligji për auditimin e brendshëm në sektorin publik vendos një sistem institucional për të siguruar një funksion adekuat të auditimeve të brendshme. Dispozitat e ligjit të AB synojnë të sigurojnë që kontrollet e brendshme kryhen me qëllim rritjen e efikasitetit të punës së subjekteve të sektorit publik në një mënyrë që të rrisë nivelin e shërbimeve të ofruara për përdoruesit, përfituesit dhe taksapaguesit shqiptarë.

Sistemi i trajnimit dhe zhvillimit profesional, duke përfshirë Certifikimin Kombëtar të Audituesve të Brendshëm dhe Trajnimit Profesional të Vazhdueshëm (CPD) është krijuar për të siguruar që njësitë e AB kanë kapacitetet dhe aftësitë e nevojshme që u mundësojnë atyre të zbatojnë standardet e auditimit të brendshëm të Institutit Ndërkombëtar të Auditorët e Brendshëm (IIA), dhe me qëllimin përfundimtar për t'u ofruar përdoruesve të raporteve të AB-së siguri për cilësinë dhe saktësinë e punës së raportuar. Të

¹ PLANI KOMBËTAR PËR INTEGRIMIN EVROPIAN 2019 – 2021, Kapitulli 32, <http://integrimi-ne-be.punetejashtme.gov.al/wp-content/uploads/2020/04/PKIE-2019-2021.pdf>

gjithë auditorët e brendshëm në pozicion janë të trajnuar për të ndjekur Programin Vjetor COP dhe numri i auditorëve të brendshëm të certifikuar rritet nga viti në vit, duke synuar që të gjithë auditorët aktivë të certifikohen.

Cilësia e veprimtarisë së auditimit të brendshëm të çdo njësie të AB në ministritë e linjës dhe entet e tjera publike monitorohet dhe mbikëqyret në mënyrë të vazhdueshme (nëpërmjet konsolidimit të Planeve Strategjike të Auditimit dhe Raporteve Vjetore të Njësive të AB) për të ruajtur konformitetin me Standardet dhe Vlerësimet e auditimeve të jashtme të kryera nga NjQH AB në mënyrë periodike (të paktën çdo pesë vjet) rrisin vlerën, pasi i mundësojnë veprimtarisë së auditimit të brendshëm të vlerësojë përputhshmërinë me standardet; statutet e auditimit të brendshëm dhe komitetit të auditimit; vlerësimi i rrezikut dhe kontrollit të organizatës; përdorimi efektiv i burimeve; dhe përdorimin e praktikave të suksesshme.

Njësia Qendrore e Harmonizimit (NjQH) jep udhëzime metodologjike dhe monitoron ecurinë e kontrollit të brendshëm dhe auditimit të brendshëm në sektorin publik bazuar në vlerësimin e cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm dhe në raportet e vetëvlerësimit të kryera nga institucionet.

Në vitin 2020, NjQH kreu 19 vlerësime të jashtme të cilësisë së auditimit të brendshëm dhe përfundoi 25 vlerësime deri në dhjetor 2021. Në vitin 2021, NjQH filloi vlerësimet e cilësisë për kontrollin e brendshëm në 20 institucione. Raporti vjetor i KBFP i paraqitet Këshillit të Ministrave dhe diskutohet në Parlament.

Më poshtë raportohet arritjet kryesore, si vijon:

- Udhëzimi Nr. 4, datë 29.01.2020 “Për delegimin e të drejtave dhe detyrave në njësitë e qeverisjes së përgjithshme”, me fokus kryesor përcaktimin e qartë të afateve, rregullave, procedurave që duhet të ndiqen në procesin e delegimit të detyrave brenda njësive së qeverisjes së përgjithshme.
- Urdhër i Ministres së Financave Nr. 305, Datë 18.12.2020 për miratimin e Dokumentit të Politikave për Zhvillimin e mëtejshëm të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik 2021-2022.
- Është hartuar drafti i Metodologjisë për Vlerësimin e Cilësisë së Sistemit të Kontrollit të Brendshëm në Njësitë Publike.
- Është amenduar Manuali i Auditimit të Brendshëm, me Urdhrin e Ministrit të Financave dhe Ekonomisë Nr. 4, datë 10.01.2020 “Për disa Ndryshime në Manualin e Auditimit të Brendshëm”.
- Është bërë vlerësimi i gjendjes së sistemit të kontrollit të brendshëm në njësitë e qeverisjes së përgjithshme për vitin 2020 (Raporti Vjetor i KBFP).
- Është bërë rishikimi dhe përmirësimi i pyetësorit të vetëvlerësimit të veprimtarisë së njësive të auditimit të brendshëm.
- Udhëzimi “Për ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve të auditimit të brendshëm” është miratuar me Urdhrin e Ministrit të Financave dhe Ekonomisë Nr. 42, datë 27.10.2020;
- Amendimet në Rregulloret “Për trajnimin e vijueshëm” dhe “Certifikimin e audituesve të brendshëm në sektorin publik”, janë miratuar me Urdhrin e Ministrit të Financave dhe Ekonomisë;

- Është përmirësuar *kuadri metodologjik për t'ju ofruar audituesve udhëzime specifike* për zhvillimin e veprimtarisë audituese në përputhje të plotë me kërkesat e standardeve të pranuar dhe praktikat e mira profesionale për auditimin e brendshëm.
- Realizimi i disa aktiviteteve në kuadër të ofrimit të asistencës teknike në 5 njësi të qeverisë së përgjithshme (Ministria e Drejtësisë, Avokati i Popullit, Shkolla Shqiptare e Administratës Publike, Bashkia Krujë dhe Bashkia Himarë për ndërtimin e instrumentave të menaxhimit financiar dhe kontrollit;
- Vlerësimi i cilësisë së sistemit të kontrollit të brendshëm në 20 njësi të qeverisjes së përgjithshme;
- Janë organizuar takime ndërgjegjësuese me menaxherë të 5 njësive të përzgjedhura pilot të qeverisjes së përgjithshme, mbi zbatimin me rigorozitet të kërkesave të ligjit për menaxhimin financiar dhe kontrollin;
- Janë zhvilluar 2 seanca 1-ditore trajnimi mbi rritjen e kapaciteteve të punonjësve të administratës publike në fushën e menaxhimit financiar dhe kontrollit (26 pjesëmarrës);
- Është bërë rishikimi dhe përmirësimi i pyetësorit të vetëvlerësimit të veprimtarisë së njësive të auditimit të brendshëm;
- Është rritur ndjeshëm vlerësimi i jashtëm i cilësisë së njësive të auditimit të brendshëm. Për vitin 2020 u dha opinioni për cilësinë e punës së 19 NJAB-ve dhe për vitin 2021 u arrit në 25 vlerësime të jashtme të cilësisë të njësive të auditimit të brendshëm në një vit;
- Janë organizuar 8 javë seanca trajnimi në distancë në kuadrin e Programit Vjetor të Trajnimit të vijueshëm të detyrueshëm, me qëllim rritjen e kapaciteteve të auditimit të brendshëm në sektorin publik (342 auditues të brendshëm);
- 52 punonjës të rinj të auditimit kanë ndjekur procesin e certifikimit 2020 – 2021 dhe në Shtator 2021, 47 auditues të rinj janë çertifikuar si “Auditues të brendshëm në sektorin publik”.

• **Auditimi i Jashtëm**

Në funksion të *përafrimit të metodologjisë audituese në një linjë me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit ISSAI*, KLSH është përqëndruar në *rishikimin/hartimin e manualeve të auditimit*, si dhe të dokumenteve të tjera që rregullojnë veprimtarinë audituese. Sa më sipër janë hartuar dhe miratuar dokumentet si më poshtë vijon:

- *Rregullorja e Procedurave të Auditimit*, e rishikuar, miratuar me Vendimin e Kryetarit të KLSH Nr. 63, datë 22.06.2020.
- *Manuali i Auditimit Financiar*, i rishikuar, miratuar me Vendimin e Kryetarit të KLSH Nr. 66, datë 22.06.2020.
- *Manuali i Auditimit të Përputhshmërisë*, i rishikuar, miratuar me Vendimin e Kryetarit të KLSH Nr. 66, datë 30.06.2020.
- *Manuali i Auditimit të Performancës* i rishikuar, miratuar me Vendimin e Kryetarit të KLSH Nr. 78, datë 23.06.2020.

- *Manuali i Ndjekjes së Zbatimit të Rekomandimeve* dhe të Regjistrimit Institucional të zbatimit të rekomandimeve, miratuar me Vendimin e Kryetarit të KLSH Nr. 67, datë 23.06.2020.
- *Udhërrëfyese mbi mënyrën e referimit të veprave penale* në prokurori miratuar me Vendimin e Kryetarit të KLSH Nr. 60, datë 31.05.2020
- Manualët e auditimit të miratuara gjatë vitit 2020 u testuan në disa auditime pilot dhe gjatë vitit 2021 aktiviteti auditues është fokusuar në implementimin në praktikë të këtyre manualeve.

- **Mbrojtja e interesave financiare të BE-së**

Shqipëria ka siguruar një nivel të caktuar të përafrimit të acquis në luftën kundër mashtrimit ndaj interesave financiare të BE-së, por duhet të harmonizohet plotësisht me Direktivën e BE-së, për luftën kundër mashtrimit ndaj interesave financiare të BE-së me anë të ligjit penal. Shërbimi kombëtar i koordinimit kundër mashtrimit (AFCOS) është një njësi brenda Drejtorisë së Inspektimit Financiar në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë. Rrjeti AFCOS, që përfshin autoritete të tjera përkatëse, është ngritur dhe organizohen takime të rregullta. Komisioni Evropian ka zhvilluar një sistem elektronik të Menaxhimit të Parregullsisë, i cili tashmë është funksional. Ky sistem (IMS) u mundëson përfituesve të IPA II, të raportojnë për parregullsitë e zbuluara, përfshirë mashtrimin, dhe ndjekjen e tyre në nivel kombëtar. Shqipëria bashkëpunon me Komisionin Evropian gjatë hetimeve dhe raporton në Komision për parregullsitë dhe rastet e dyshuara të mashtrimit.

- Me Urdhër të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë Nr. 12, datë 25.01.2021 “Për një shtesë në Urdhrin Nr. 84, datë 9.12.2015 “Për caktimin e rrjetit të raportimit të shërbimit AFCOS” Prokuroria Speciale Kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (SPAK) është shtuar në Rrjetin e Raportimit të Shërbimit AFCOS.
- Shqipëria ka raportuar në total pesë parregullsi përmes Sistemit Online të Menaxhimit të Parregullsisë që prej vitit 2019, nga të cilat tre janë ndjekur sipas procedurave përkatëse dhe janë mbyllur me sukses, ndersa dy parregullsi vazhdojnë të jenë të hapura.
- Manuali për menaxhimin e parregullsisë me fondet e BE-së është miratuar nga Zyrtari i Parë Autorizues (NAO) për fondet e BE-së.
- Drejtoria e Fondit Kombëtar, Drejtoria e Përgjithshme e Financimeve dhe Kontraktimeve (CFCU), Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural (AZHBR), Drejtoria Mbështetëse e Zyrtarit Autorizues Kombëtar (NAOSD) dhe AFCOS/DIFP në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë kanë akses në sistemin IMS.
- Shqipëria ka tashmë një historik solid të të dhënave për parregullsitë e raportuara, i dokumentuar nëpërmjet sistemit AFIS-IMS, por jo vetëm. Mbarëvajtja dhe sigurimi i realizimit të këtij procesi të rëndësishëm, e konkretisht lidhur me identifikimin, raportimin dhe eliminimin e parregullsisë realizohet/menaxhohet nga Zyrtari Kombëtar Autorizues, nëpërmjet Drejtorisë Mbështetëse të ZKA-së.

- Dokumentohet një regjistër/gjurmë për hetimet e kryera, si për ato që janë kryer në bashkëpunim me OLAF, edhe për ato që janë kryer me kërkesë të ZKA-së, të cilat kanë pasur për qëllim mbrojtjen e interesave financiare të BE-së. Regjistri lidhur me rastet e hetimeve të kryera nga OLAF, si dhe për ato të kryera nga njësia përgjegjëse pranë DIFP-së, administrohet pranë Drejtorisë së Inspektimit Financiar Publik/AFCOS në referencë të kërkesave të Zëvendësministrit në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë (në cilësinë e Zyrtarit Kombëtarë Autorizues për fondet e BE-së), me mbështetjen e Zyrës NAO.
- DIFP/AFCOS ka bashkëpunuar rregullisht me Autoritet Kombëtarë të Rrjetit AFCOS, në varësi të objektit të parregullsisë/çështjes, apo informacionit të kërkuar nga OLAF; AFCOS ka mundësuar për OLAF kontaktin me Përfaqësuesit e Autoriteteve Kombëtarë të përfshira në këtë rrjet, në funksion të bashkëpunimit operacional për rastet e hetimit të kryera nga OLAF, si dhe ka asistuar në dhënien e informacionit të kërkuar nga OLAF. DIFP/AFCOS ka asistuar/shoqëruar investiguesit e OLAF në misionet e investigimit të kryera në Shqipëri, për hetimin e parregullësive të identifikuar nga OLAF.

• Mbrojtja e Euros nga falsifikimi

Shqipëria është e përafuar me *acquis* e BE-së në lidhje me mbrojtjen e kartëmonedhave dhe monedhave metalike nga falsifikimi, përfshirë edhe procedurat mbi grumbullimin, ruajtjen dhe tërheqjen e tyre nga qarkullimi.

- Shqipëria ka ratifikuar Konventën Ndërkombëtare për Luftën kundër Falsifikimit të Monedhave të vitit 1929, në nëntor të vitit 2019.
- Banka e Shqipërisë, me kuadrin rregullator aktual garanton procedura detyruese për kontrollin e vërtetësisë, tërheqjen e menjëhershme të kartëmonedhave dhe monedhave metalike, të dyshuara të falsifikuara, të zbuluara në qarkullim. Në Qendrën e Analizës, e cila është struktura përgjegjëse pranë Bankës së Shqipërisë, bëhet grumbullimi i kartëmonedhave dhe monedhave metalike të dyshuara të falsifikuara, me qëllim identifikimin, analizën teknike dhe klasifikimin e kartëmonedhave dhe monedhave metalike të falsifikuara.
- Në vitin 2020, Shqipëria sekuestroi 307 monedha metalike dhe kartëmonedha euro me vlerë 6 000 Euro, që përfaqësojnë 18% të të gjitha monedhave të falsifikuara të sekuestruara. Analiza teknike kryhet nga Qendra Kombëtare e Analizave të Bankës së Shqipërisë dhe Instituti I Policisë Shkencore.
- Rregullat për mbrojtjen e Euros nga falsifikimi janë përforcuar nëpërmjet miratimit nga Banka e Shqipërisë të Rregullores Nr.42 datë 04.08.2021 “Për medaljet dhe xhetonat e ngjashëm me monedhën metalike euro” dhe të Rregullores Nr.43, datë 4.08.2021 “Për kriteret për riprodhimin e kartëmonedhave dhe/ose monedhave metalike në Republikën e Shqipërisë”, në kuadër të mbrojtjes së Euro-s nga falsifikimi.
- Bashkëpunimi në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar është i vazhdueshëm. Në gusht 2018, Banka e Shqipërisë iu bashkua platformës së ekspertëve të Europolit. Një marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet Komisionit Evropian dhe Bankës së Shqipërisë për monedhat është në fuqi, ndërsa është në pritje një

marrëveshje për kartëmonedhat me Bankën Qendrore Evropiane. Shqipëria gjithashtu merr pjesë në aktivitetet në kuadër të programit Pericles 2020.

ANEKSI 1. TABELA E MASAVE LIGJORE								
Kapitulli	Nënkapitulli	Acquis e BE-së	Legjislacioni shqiptar	Lloji i aktit të përafuar	Dokumenti strategjik Po/Jo	Institucioni propozues	Niveli i synuar i përafrit	Viti i përafrit
32	Mbrotja e euros nga falsifikimi	Council Regulation (EC) No 2182/2004 of 6 December 2004 concerning medals and tokens similar to euro coins. AMENDMENT: Council Regulation (EC) No 46/2009 of 18 December 2008 amending Regulation (EC) No 2182/2004 concerning medals and tokens similar to euro coins	Miratimi i rregullores "Mbi medaljonet dhe xhetonat të ngjashme me monedhën metalike euro"	Rregullore e miratuar nga Këshilli i Mbikqyres i Bankës së Shqipërisë	Jo	BSH	I plotë	2021
		Decision of the European Central Bank of 19 April 2013 on the denominations, specifications, reproduction, exchange and withdrawal of euro banknotes (recast) (ECB/2013/10) (2013/211/EU) AMENDMENT: Decision (EU) 2019/669 of the European Central Bank of 4 April 2019.	Miratimi i rregullores "Mbi kriteret e riprodhimit të kartëmonedhave dhe monedhave metalike"		Jo	BSH	I plotë	2021
	Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law.	Miratimi i Dokumentit: <i>Strategji Kombëtare kundër mashtrimit, me qëllim mbrojtjen e interesave financiare të BE-së</i> Masa zbatuese: Asistencë teknike dhe trajnime për strukturat që do të hartojnë dhe zbatojnë kete strategji, si dhe forcim kapacitetesh dhe shtese personeli për strukturën teknike në MFE.	Urdhër	Po	MFE	N/A	2022	